

Προοπτικές για την Οργανική Βελτίωση και σποροπαραγωγή στην Ελλάδα- Ετερογενές υλικό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΤΗΣ¹, ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΑΚΑΛΗ²

¹ ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ- Άνω Λεχώνια, 37300 Βόλος, info@aegilops.gr

² ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ, Άνω Λεχώνια 37300 Βόλος

Λέξεις κλειδιά: βιολογική γεωργία, οργανική βελτίωση, ετερογενές υλικό

Κύρια σημεία εργασίας (highlights): Η χρήση βιολογικού σπόρου από κατάλληλες ποικιλίες που έχουν επιλεγεί σε συνθήκες βιολογικής γεωργίας είναι αναγκαίο και προαπαιτούμενο σύμφωνα με τον νέο κανονισμό για τη Βιολογική Γεωργία στην Ευρώπη. Ποικιλίες με σχετική ανομοιομορφία (ετερογενές υλικό) είναι δυνατό επίσης να χρησιμοποιηθούν επίσης στη σποροπαραγωγή. Εξετάζονται οι προοπτικές ανάπτυξης της οργανικής βελτίωσης και αξιοποίησης των φυτογενετικών πόρων στη χώρα μας προς την κατεύθυνση της βιολογικής σποροπαραγωγής.

Περίληψη

Η χρήση βιολογικών σπόρων είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή. Ωστόσο, οι συμβατικοί σπόροι που δεν έχουν δεχτεί μεταχείριση με χημικά σκευάσματα εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται σε διαφορετικό βαθμό σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Οι καλλιεργούμενες ποικιλίες που έχουν προσαρμοστεί σε βιολογικά συστήματα παραγωγής είναι σημαντικές για την εκπλήρωση του μέγιστου των δυνατοτήτων της βιολογικής γεωργίας στην Ευρώπη. Οι ποικιλίες αυτές θα πρέπει να διαθέτουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά: ανοχή ή ανθεκτικότητα ενάντια σε παράσιτα, ασθένειες και ζιζάνια, αποτελεσματικότητα χρήσης θρεπτικών στοιχείων. Ωστόσο, λίγοι είναι οι φορείς που επενδύουν σε προγράμματα οργανικής βελτίωσης φυτών κυρίως λόγω της χαμηλής, ακόμη, απόδοσης τέτοιου είδους επενδύσεων. Το έργο LIVESEED του προγράμματος έρευνας και καινοτομίας Horizon 2020 της Ε.Ε. για την προώθηση της παραγωγής και της χρήσης βιολογικών σπόρων, καθώς και για την ενίσχυση της οργανικής βελτίωσης φυτών στην Ευρώπη, έχει στόχο τη χρήση 100% βιολογικού σπόρου από κατάλληλες ποικιλίες στη βιολογική γεωργία μέχρι το 2037. Ο νέος Κανονισμός της Ε.Ε. για τη Βιολογική Γεωργία, ο οποίος τίθεται σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2021, φέρνει νέες δυνατότητες για τους βιοκαλλιεργητές, τους οργανικούς βελτιωτές και διατηρητές σπόρων. Σύμφωνα με τον νέο κανονισμό, οι βιολογικοί σπόροι που δεν ανταποκρίνονται στον ορισμό της ποικιλίας επειδή δεν διαθέτουν ομοιομορφία, όπως οι τοπικά αβελτιωτές ποικιλίες, μπορούν να διατεθούν στην αγορά χωρίς προηγούμενη εγγραφή και πιστοποίηση της ποικιλίας και χωρίς περιορισμούς (ετερογενές υλικό). Ο Κανονισμός δημιουργεί επίσης ένα νέο είδος ποικιλίας. Για να είναι κατάλληλες για βιολογική παραγωγή, στην οποία δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στις φυσικές ικανότητες των φυτών, αυτές οι ποικιλίες πρέπει να διαθέτουν υψηλότερο βαθμό φαινοτυπικής και γενετικής ποικιλότητας από τις συμβατικές ποικιλίες, έτσι ώστε να επιτρέπουν υψηλότερη προσαρμοστικότητα στις αλλαγές του εξωτερικού περιβάλλοντος. Σύμφωνα με αυτή τη νέα κατηγορία, η βελτίωση πρέπει να πραγματοποιείται υπό βιολογικές συνθήκες. Αυτή η νέα κατηγορία θα καταστήσει σημαντικά πιο εύκολη (και φθηνότερη) την εμπορία σπόρων που δεν ανταποκρίνονται στον ορισμό της ποικιλίας βάσει νομοθεσίας (δοκιμή ομοιομορφίας) και δημιουργούνται νέες δυνατότητες για τους οργανικούς βελτιωτές. Για την Ελλάδα, μια χώρα πλούσια σε βιοποικιλότητα και μεγάλο εύρος μικροκλιμάτων, η χρήση τοπικών ποικιλιών όσο και η επιλογή ποικιλιών προσαρμοσμένων σε ήπιες εισροές και βιολογική γεωργία θα προσέφεραν συγκριτικό πλεονέκτημα για τον γεωργικό τομέα. Η αξιοποίηση κατάλληλα επιλεγμένων ποικιλιών από παραδοσιακά είδη και ποικιλίες της Ελλάδας μέσω της κλασσικής ή οργανικής βελτίωσης και η προώθησή τους στην εθνική σποροπαραγωγή, βιολογική γεωργία και γεωργία μειωμένων εισροών θα δημιουργούσε ευνοϊκότερες προοπτικές στον αγροδιατροφικό τομέα όχι μόνο για τους βιοκαλλιεργητές αλλά και για το ευρύτερο φάσμα των γεωργών της χώρας μας.